

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Husvét ünnepe.

(T. Z.) Husvétját ünnepli a keresztény világ. Az evangéliumi könyvek szabatosan magyarázzák e nap erkölcs ethikai jelentőségét, mely nem más, minthogy minden gonoszság felett győzedelmeskedik a jó, minden sötétség fölött a világosság. Hengergessenek nehéz sziklakövet az Igazságra s őrizték koporsóját bár a zsarnokság zsoldosai, a kő kettépattan s az Igazság diadalmas, ragyogó, fehérszínű szárnyon röppen ki. Erejétől arcra vágódnak, világosságától megvakulnak a sirórzó zsoldosok. Így mondja ezt az Evangelium. És az apostolok igéje szent, dönthetetlen.

Mióta a Keresztre feszített, sziklasirba zárt Igazság feltámadt s tündöklő glóriája bevilágítja a földtekét: a hosszú évszázadokon át az Evangelium tanítását igazolta minden pillanat. Az Igazság ereje nagy, földöntuli és valamikor bizton feltámad.

De mikor? Az Evangelium így írja: — És harmadnapon feltámad!

Harmadnapon tehát. Ez az a harmadnap, amely már annyiszor eljött és még el fog jönni számtalan sokszor: vala-

meddig csak sirba zárják ideleln a földön az Igazságot.

Harmadnap tehát, minden igaz eszmének, minden sziklakövel lezárt igaz ügynek elérkezik egyszer a feltámadása, az a bizonyos óra, amelyen klasszikus alakot ölt az Evangelium gyönyörű parabolája.

De vajjon mikor jő el a mi harmadnapunk? E nemzet, amelyet annyiszor zártak sziklasirba, mikor fog véglegesen feltámadni?

Ki tudná megmondani!

Hiszen talán az Igazság fiának sem kellett annyit elszünnie, annyit verejtékeznie a szenvedések olajfás hegyén, mint ennek a hányatott nemzetnek.

Hányszor eladták, hányszor zárták a nyirkos koporsóba!

Megjárta a koponyák hegyét, a melyen véreink fejei heverték és éreztük a keresztrefeszítés kinjait Mohácsnál, Világosnál.

De itt a szenvedések kinjai közepette adatott meg nekünk, a mi csak a vértanuknak: Megértettük az egy igaz Istent s ő többé el nem hagyott bennünket.

És élünk: hitben, bizalomban, reményben.

Föltámadunk mindannyiszor, mert velünk a Megváltó az egy Igazság. Evangéliumi sors ez. Születésünk jegyzett el a tenger szenvedéseknek, de ugyancsak a születésünkkel váltottunk jogot az örökkön-örökké való feltámadásra.

Mert nagyszerű születés volt az!

Az a csodálatos és óriási lépés, amely a pogány oltárok mellől a magyart az egyedül fejlődésképes, művelt keresztény világ szentegyházába vezette, volt létünk kezdete, születésünk pillanata.

Most egy ezredévek ködös távlatából nézve, szinte káprázatnak tetszik ez a történelmi valóság. Aminthogy csakugyan ragyogó káprázat, sejtelmes csoda. Ugyanaz a csoda, mely az Igazság fiának születésénél az egyszerű istálló felett megállította utjában a csillagot, amely a született gyermeket isteni küldetésére rendelte.

Ki vitatná azt, hogy az Ázsiából jött magyarnak nem lett volna küldetése e földön? Ki merne ellentmondani annak

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Megváltó.

Nagy lángoszlop, ki a népet vezetted,
Egyetlen Messiás, oh hol maradsz?
Mióta ismeretlen sirba tetted,
Mindig velünk van a köny és a hars,
A Kánaánba nem tudunk bejutni,
Tévelygessé fajult a földi lét.
E lét csak arra tudott megtanítani:
Csak egy van ami biztos, s ez a Vég!

Évezredek rettentő éjszakáján
Csak egyszer láttuk, hogy az ég derül,
Midőn a kínok véres keresztfáját
Örjögő csöcselék állta körül.
Megnyílt a menny s vakító fényözönnel
Borítá el a földet és eget,
Aztán ismét bezárult zord közönnyel
S nem lönek boldoggá az emberek.

Jőjj Megváltó! Tisztítsd meg a világot!
Vezess minket a jó élet felé!
Fedezd fel nekünk a világosságot,
Mutasd meg a célt, mely az emberé.

Mert hogyha nem hoz változást a holnap,
Ha nem is történnek meg a nagy csodák:
Neki megyünk a tátongó pokolnak
És el fog veszni ez a szép világ!

T. Z.

A tengerpartján.

Lovrana, március hó.

Miben rejlik a tenger csodálatos varázsa, ezt fejtse meg nekem valaki? Mi tartja fogva, micsoda földöntuli erő a szívemet, a lelkemet, mikor a hullám ringat? . . .

Ujra, meg újra átjárja bensőmet az a leirhatatlan felindulás, melyet legelőször látva a tengert, éreztem. Éjjel jöttünk Budapest felől a gyorsvonattal Fiuméig. Egész éjjel nem hunytam le a szememet, fiatal, ábrándos szívem lázasan vert és szebbnél szebb képekben festette maga elé felcsigázott képzeletem a csodálatos nagy vizet.

Mikor aztán pitymallatkor magasan robogó vonatunk ablakából letekintve, csodás kekes párázaton feltűnt a fenségesen hullámzó Adria, a lélegzetem elállt, az öröm, a meglepetés percekig nem engedett szóhoz jutni, megtelt a két szemem könnyel s valami

úgy fojtogatta a torkomat: zokogni szerettem volna a meghiúsultságtól.

Nem tudom, nem bírom leírni, amit akkor éreztem, de azt hiszem ha az ó korban élek, a tengert imádtam volna! . . .

És csodálatos, oly sok szép helyen jártam azóta a legcsodásabb, legvadregényesebb hegyek-völgyek között és mindenünnen úgy huz, úgy vonz valami a tengerhez; pedig én hegyes vidék szülőtte vagyok, ott fent a fenyvesek hazájában van kis otthonom valóságos hegyfállal elzárva a világtól. Talán éppen ez okozza, hogy annyira lebilincsel ez a táj, ahol nincs elzárva szemem előtt a végtelenség — nincs határ — gondolataimat viszi, ragadja a hullám, a szellő és szemem kíséri messze, messze.

Órákig el tudok tlni a part egy szikláján és hallgatom a szirteket csókoló lágy hullámok szerelmes suttogását . . . mert beszélnek, suttognak a habok oly csodás dolgokat. Más talán nem is érti őket, csak én hallom, csak én értem . . .

Most is, mintha a habok közül annak a szép sötéthaju asszonynak a sóhaját hallanám, akiről az öreg csolnakos ma beszélt.

a sok üdvös ténykedéseknek, melyeknek eredményeit egy egész világ élvezi, midőn végvára voltunk a győzedelmes anyaszentegyháznak? Bizonyára a jó nem, csak a gonosz!

Hiszen hosszú tizszázad alatt mindig csak küldetésünknek éltünk. Végvára voltunk a keresztény Nyugatnak a pogány Kelettel szemben s e küldetésünk mellett — akár csak az Igazság fia — magunkkal nem törődünk.

És volt idő, hogy eladtak, koporsóba zártak. Eltemettek mélyen, mélyen a föld alá. Hanem hiába! Föltámadtunk mindig és feltámadunk ez után is, mert nem mulhat el a földön az Igazság és minden sötétség fölött győzedelmeskedik a világosság.

Talán nem támadtunk még fel véglegesen. Talán a ragyogó, káprázatos harmadnap, mely az evangéliumi tanítás szerint eljő, még nem virrad ránk teljesen.

De fel fog virradni, mert Isten velünk, ki lenne hát ellenünk!

E nemzet, e társadalom már bölcsőjében hordta az égi feltételeket, a melyek mellett a Golgotha utjának szenvedéseit át el kell jutni az örökkön-örökké való feltámadásig.

És feltámadunk!

Nemzeti Szalon.

— A zombori képkiallítás alkalmából. —

— márc. 25.

A napokban Mikszáth Kálmántól egy sikerült tárcát olvastam a „Kétezer Salamon“-ról. E tárcá Szeged rekonstrukciójáról szólván, a nagy árviz huszonötödik évfordulója alkalmából íródott. Szó vagyon többek közt Zombory Antal szenátor uramról is, kinek egyik nevezetességét az idők vasfogától össze-

rágott kalapja képezte. Sok tréfás szurkálást, sok csipkelődést állott ki sok éven át e miatt a kalap miatt a szenátor uram, de ő a faggatásra mindig csak azt felelte, hogy az ő fején mindaddig nem lesz új kalap, míg azt a régít bele nem hajthatja a felépítendő köhid közepéről a Tiszába. Tekintve pedig azt, hogy Zombory uramnak ez a kemény elhatározása Szeged öreg korában, az árviz előtről datálódik, mérget vett volna rá minden szegedi, hogy a mi emberünknek ilyen feltétel mellett ugyan soha sem lesz új kalapja. S a nagy lehetetlenség, lám, mégis megesett. Jött az árviz, Szeged ujjaszületett, a Tisza felett büszke köhid növekedett s — ki hitte volna? — a szenátor uram is fényes szőrű cilindert akasztott az elnyűtt kalap helyére.

A történeti igazságért nem állok ugyan jót, de — mondjuk — a mi Zombor városunknak is volt évekkel ezelőtt egy ilyen szenátora, aki napról-napra, évről-évre mindig csak azonegy fakó, érdemekben megzsirosodott kalapban járt, melyet csak az imádság tartott össze a végleges széthullástól. Ha aztán sarokba szorították őt a zomboriak, mondván:

— Ugyan édes bátyám uram, hogy' nem szégyelled azt a megvénhedett kalapot a fejedre tenni?

A mi látnoki ihlettől sugárzó arcu emberünknek mindannyiszor ez volt a válasza a csipkedésre:

— Már bizony az én fejemen addig nem láttok új kalapot, míg valamelyes nagyobb szabású képtárlat nem lesz Zombor városában. Csak a képtárlat megnyitása napján dobom a sutba kiérdemült kalapomat!

Természetesen, miután ez már

évekkel ezelőtt történt, — legalább a krónika ekként mondaná — a szenátor urat derekasan kinevették. Szegény öreg! hiszen neked akkor ez életben soha többé nem lesz új kalapod!

És lám, kertült fordult az idő s a merész reményű szenátor uram bátran készítheti a pénzceskáját az új kalapra. Zombor városának képtárlata lesz, nagyobb szabású képtárlata, melynél e nemes városnak aligha volt még nagyobb művészeti szenzációja.

Igazán nem tudom, hogy azokban a vezető emberekben, kik Zomborban ezt az eddigelé szinte lehetetlenségnek látszó dolgot előidézték, mit méltányoljunk inkább: a bátor szembeszállást-e a provinciális előítéletekkel, avagy az igaz művészet iránt való lelkesedést és szeretetet? Különböznék e két tényező egymásból fakad: a művészet szeretete és kulturális varázsereje diadalmaskodik az ideig óráig élő elfogultság és előítélet felett.

Megvallom: jó magam, a messze felvidékről ideszakadt „foreigner“, — a Tisza István által divatosá tett „distinguished“ jelzőt nem igénylem magamnak, — nem egyszer hallottam már erre is, arra is, hogy Zombor amolyan „parasztváros.“ Bizonyos kulturális hátramaradottságot s e téren a véglete-kig menő konzervativizmust hallottam emlegetni. Mondják, hogy a modern idők szele roppant nagy ügyyel-bajjal tud behatolni e nemes város falai közé. S mi tőrés-tagadás: egy és más tekintetben a jelek csakugyan erre engednek következtetni.

Ime, lassankint török a jég ebben a gyakorta ócsárolt „paraszt városban.“ Egyesek buzgó fáradozása kitartóan olvasztgatja a közöny és maradiság

A lapok annak idején megírták azt a megrendítő katasztrófát, mely a szép W. bárónó tragikus végét képezte.

Egy véletlen csolnak felborulásról írtak, melynél a bárónó eltűnt a habok között és többé nem is látták; emlékeztem ugyan, hogy az egyik újság olyasmit is írt, mintha a szép, bánatos asszony önként ment volna a halálba, de semmi komoly alapot nem tudtak adni a hírek; ma már — mily különös véletlen — amint leszállok a csolnakba, rám néz az öreg Josip, kit mint a legügyesebb csolnakost ajánlottak nekem, megcsóválja a fejét, aztán félhalkan mormogta: Ej, ej, de hasonlít arra a szép asszonyra! — Persze hogy kíváncsi lettem és összeszedve tót tudományomat, faggatni kezdtem az öreg horvátot, aki nem soká kérette magát és mindjárt azzal is kezdte: Hej milosztivna! bizony csak én tudom, hogy nem a véletlen volt, most is látom még szép göndör fejét azokkal a nagy bús szemekkel, mikor utoljára körülnézett, aztán egy telt erszényt nyomott a markomba és meg kellett esküdnöm, sobase mondom meg, hogy nem a vihar borított fel — nem volt nekem időm gondolkozni, de még es-

küdni sem, egy perc alatt bevetette magát, nem is láttam többé, — hát Istenem mit tehettem egyebet, mint visszajönni és azt mondani, hogy felborult a csolnak — fejezte be szavait az öreg, aztán megcsóválta a fejét és mintha még egy könnyet is láttam volna a szemében, mikor sóhajtván tette hozzá: Istenem! olyan szép, fiatal, gazdag — és még sem akart élni.

A nevét nem tudta ugyan a csolnakos, de én hamar rájöttem, hogy a szép W.-néről beszélt.

Ugy zúgnak, úgy suttognak körülöttem a habok, ők talán többet tudnak, mintha érteném is amit beszélnek: a szive — a szive ölte meg! mintha azt hallanám egyre...

Valami úgy elfacsarja a szívemet, szinte idegentül fordulok el egy pillanatra az én kedves Adriántól, de csak egy pillanatra, azután szeretettel simogatom meg újra a habokat, ki tudja mily nagy szenvedéstől mentették meg azt a bánatos szép asszonyt? Ki tudja mily édes lehet álma a tenger mélyén, talán ott megtalálja azt, amit itt hiába keresett... talán hiába kerestük mindnyájan?...

Cigányka.

Husvét.

Szonett.

Föltámadásra szólnak a harangok.
Kinyílt a sír. Lakója visszatért
A jöttöd élő hírnöki e hangok,
Ki meghalál az üdvösségemért.

Te vagy a Hit, te a Remény, az Élet.
Az Út, amely az igazságra visz.
Nem üdvözülhetek csakis tevéled,
Akit szívem minden verése hisz.

Oh üdvözítőm, térj megint felém,
Ki ott valál az élet túlfelén,
Előtted nem lehet titok szívemben,
Hisz olvasod, tudod, hogy érted ég,
Mutass utat, hogy földi életemben
Elérhető legyen nekem az ég.

Pataj Sándor.

Szilárd elhatározás.

Írta: Szilágyi Lajos.

A parkra nyíló ablakokon át kiszüremlett a termekben zsongó zenének a hangja, a fényesen világító ablakokban árnyak tüntek fel és suhantak tovább, amint a termekben járkáló és táncoló közönség az ablakok elé jutott

nem csekély vastagságu jégpáncélját. Az annyi életrevaló mozgalmat lenyűgöző előítélet rombadőlésének egyik figyelemreméltó jelensége a „Nemzeti Szalon” jövő hónapi bevonulása.

Oly momentum ez, amely mellett nem szabad fel sem vevő kicsinyléssel elrobognunk. Hogy kinek az eszméje volt a Zomborban nemrégén még bizarrnak feltűnő gondolat: képtárlatot csinálni nekünk s még hozzá nem is egyes vicinális nagyságok többszörösen agyon-dicsért festményeiből, hanem az igazi művészet országos jelentőségű alkotásaiból: — nem tudom; de bárki volt is ennek az egész dolognak a szellemi apja: dicséret illeti érte.

Bizonyára mindannyiunknak emlékezetében vannak még azok a művészeti forrongások, melyek a még nem is olyan öreg koru „Nemzeti Szalon” megalkotását megelőzték. Egy irányzat volt ez, mely az addigi kozmopolitáskodó művészet sallangjaiból megtisztult, friss nemzeti irányt törekedett meggyökereztetni hazai művészeti életünk elhanyagolt talajában. Hogy a „Nemzeti Szalon” megalkotóinak ez a hazafias, de idealisztikus törekvése sikerült-e, vagy sem: erre nézve hathatós felelet ennek az oly kedvezőtlen auspiciumok közt megindult intézménynek rövid tízéves pályafutása.

Ha szabad a „Nemzeti Szalon” zombori lejövetelében a kívánatos haladás egyik hathatós fokmérőjét látnunk: a tárlat megnyitása jóleső érzéssel töltötte el a város minden igaz barátját. Mert hiszen igaz, hogy csak megvolnánk mi továbbra is minden képkiállítás nélkül úgy, mint ennekelőtte, — művészeti produktumokban is tudnak igaz élvezetet találni ha kell, — hiszen a

vármegyeház nagytermének egyik falát is országos jelentőségű festmény borítja, de hát a magyar művészeti életnek utóbbi időkben általánosan tapasztalható föllendüléséhez mi is csak hozzájárulhatunk egy szemernyivel?!

És Zombor városa hozzá is fog ehhez járulni. Meg van a kellő talaja hozzá. Csupán az volt a baj eddigelé, hogy — az általános részvétlenség vagy hangulathány okozta-e? — kevés számmal akadtak olyan megalkuvást nem ismerő munkások, kik ezt a talajt okoszerű megművelés alá vették volna. Most már vannak ilyenek is.

Az óhajtott eredmény aligha fog elmaradni Szentül meg vagyok győződve, hogy a tárlat megnyitása napján a mi jó öreg szenátor bátyánk is vidáman fogja a fejére illeszteni a vadonatúj pörge kalapot!

Zsoldos Benő.

Előfizetési felhívás

„B Á C S K A”

XXVII. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyed évre	3 kor.

Neptanítók számára:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

A „Bácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

H i r e k.

Tisztelt olvasóinknak boldog ünnepeket kívánunk; egyúttal értesítjük, hogy lapunknak legközelebbi száma — tekintettel a húsvéti ünnepekre — pénteken, f. hó 8-án jelenik meg.

A nagyhét A plébániatemplomban a szertartások tegnap reggel 9 órakor kezdődtek. Ez a nap az oltári szentség szerzésének napja, midőn Krisztus Jézus az utolsó vacsorán a kenyeret és bort az ő szent testvére és vérebe változtatta. Ugyanezt tenni parancsolatot adott tanítványainak s ezek utódainak. Ennek az isteni lakomának az emléke ez a nap, amikor a templomokban a hívők egész raja veszi magához az Ur szent testét, a menyéi mannát, az égi húsvéti bárányt. Az arcokon előmlik a mélységes ábitatnak és megbotottságnak tulvilági fénye s a megindulásnak e szent percei eszünkbe hozzák azt a szent agapét, mikor az Ur maga osztotta szét a mennyei lakomát tanítványai között. A mise közben felcsendült a Glóriára az orgona, harang, esengetyű s azután . . . csend, monoton, bánatos hangu imádság s szomorú évek hangzik csak; a tornyokból pedig a zörgő hangu kereplő hívja össze a hívőket az isteni tiszteletre. Mise után az oltart megfosztják ekeségeitől, annak emlékére, hogy az Urat is megfosztották rubáitól, mikor felfeszítették. — Püspöki székhelyeken a főpásztor megmossa 12 szegény lábát, ami csaknem valamennyi európai udvarnál is szokásban van; szép, könyökig megható emléke annak a nagy alázatosságának, mikor az utolsó vacsora előtt a keleti szokás szerint az üdvözítő tanítványai lábait mosta meg. Délután újból felzokogott a Jeruzsálem pusztulását sirató ősz próféta Jeremiás az ő bánatos dalaival, melyeknek folyton visszatérő refrénjök: Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj vissza a te Uradhoz, Istenedhez!

Ma a gyász napja van. Az isteni tragédia utolsó jelenete játszódik le, melytől a szív megtelik néma fájdalommal. Temetik az Urat! A gyászszolozsmák mélységes egyhangúságába belevegyül a zokogás s valami emberfeletti érzés ragadja meg a lelket, mi-

s árnyékuk messze kicsapódott a bokrok félhomályos sűrűjére. Vidám tánczene töredékei révedeztek a park levegőjében, amelyet egy-egy őszi szélroham forgatott meg, megrázva a leveleiktől bucsuzó fák lombjait. A földön szerteszt lehullott falevelek feküdtek, olykor panaszos zizegással kavartak fel, amint a hűs szellő végigfutott felettük s az égbolozat szakadozott felhői közül csak olykor-olykor ragyogott ki a fogyó hold, hideg, szintelenül fehér sugaraival.

Tamási Eszti nekitámaszkodott az egyik fa mohás derekának és némán bámult bele a kivilágított ablakok világosságába. Nem tudott gondolkodni, de egész lelkét valami fájó, bizonytalan érzés fogta el. A kihallatszó zenének vig akkordjai belopóztak a szívébe, de egy érthetetlen, fájdalmas chaosszá olvadtak össze. Szinte sirni szeretett volna.

Pedig nem volt sirásra ok. Vig esemény szököltatta meg azt a muzsikát s világitotta ki az ablakokat. Lakodalom volt a régi nemesi házban, az Eszti hugát, a Terit veszi el valami derék birtokos ur a szomszéd járásból. Azért szól a zene, azért sereglett össze az egész megye uri népe a Tamási kastélyban, most

javában isszák az áldomásokat s felhangzanak a szokásos vidám köszöntők is; jókedv derül minden arca s a boldog új pár ott suttog derült boldogsággal szívükben az asztalfőn.

S ő mégis sirni szeretne. Nem tudja, hogy mi az, de egy fojtogató érzés ült a szívére, otthagya a társaságot s kiszökött ide, hol az őszi szélroham játékosan lobogtatja meg szépen fellétsült hajának egy-egy kiszabadult fürtjét.

— Mi bajod? — kérdi egyszerre önmagától és összerenzenve veszi el tekintetét a ragyogó ablaksorról. — Irigy vagy saját testvéredre, akit annyira szeretsz? Irigyled annak a boldogságát?

Nem. Nem irigy. Ő szereti a hugát és nem irigyli a boldogságát. De mégis valami úgy fáj neki s mintha valami láthatatlan hang egyre csak azt suttogná a fülébe:

— A te lakadalmadnak kellene most lenni. Neked kellene most ott ülni az asztalfőn a boldog mátká helyén! Hiszen te vagy az idősebb!

Tamási Eszti szép szeméi újra bele-mélyednek az ablakok világába s észre sem

veszi, amint két nagy, ragyogó könyecsepp gördül végig hamvas, piros arcán.

* * *

Mikor később Eszti újra felment a termekbe, már nagyon vig volt ott az élet.

Az asszonyok, leányok összeültek beszélgetni, egy részük táncolt, a férfiak java részt pezsgő mellett ültek, de jutott a kártyasztalhoz is elég. A fiatalabbja meg táncolt. Az új pár boldog suttogásban huzódott meg egy sötétebb sarokdivánon.

S ekkor Tamási Eszti végignézte a jelenlevő társaságot. Az a titkos, az a boszantó ötlete támadt, hogy hát e közül a sok férfi közül egynek sem jutott eszébe őt feleségül venni. Ott ül a Nánay Feri, vármegyei aljegyző, garçon gyerek, vagy ott van a Csutorás Gyuri, a fiatal patikus, aztán ez a jóivó, a Kelemen Sándor, hát egynek sem jutott eszébe, hogy még egy férjhezmenendő leány van a házban! Pedig ő szívesen elment volna, különösen a Nánay Ferihez. Hiszen az udvarol-gatott is neki, szép fiu, fess fiu, Tamási Eszti bevallja magának, hogy amikor Nánayra gondol, hangosabban ver a szíve.

S mialatt a bájos szöke fejecskében ezek

dön az egyház papja felmutatva az örökké ragyogó symbolumot, zokogó hangján szól: Ecce lignum crucis! Aztán megindul a gyászmenet ahhoz a sziklatéreghez, mely előtt a bűnétől feloldozott asszony zokog és siratja azt, aki neki volt a legnagyobb: a minden! És az üreg előtt állanak a néma örök, elgondolkozva a multakon, balkán rebegik az igét: És harmadnapon feltámad!

A harmadnap holnap vagy. Messze a délről, mint azt a hit mond, visszaszállnak a harangok és érces hangjuk ezüstösen esendül meg a lágy tavaszi légben, hirdetve tengereknek, bergeknek és völgyeknek: Feltámadott! A gyertyák ragyogó fényében, a tündöklő boltívek alatt fölsendül az Alleluja s a templom mélységes szomorúságát felváltja a hívők szent extázisa! Alleluja esendül meg minden ajkon, Alleluját! hirdet a sugárzó égboltozat a világnak!

Nagyheti szertartások. A zombori rom. kath. templomban a nagyheti szertartások a következő rendben tartatnak meg:

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvelelül tartatik az előszentelt mise a Passióval es keresztimádással; mire a Szentség a szent Si hoz vitetik; ezután bunyevác sz. beszéd. Délután 3 órakor magyar sz. beszéd, melynek végével processió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere“. Este 7 órakor a sz. Sírma ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel; 8 órakor tűzszentelés, a husvét gyertya megáldása diés énekekkel, aztán a próféciák, keresztkitszentelés és minden szentek litániája, mire feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet este 7 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kis mise és német szent beszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác predikáció; — 10 órakor ünnepélyes nagy mise; délután 3 órakor vécsernye.

Husvéthétfőjén a szokott órákban megtartott miséken kívül 10 órakor magyar sz. beszéd; délután 3 órakor vécsernye.

Elöléptetés. A király, a földművelésügyi m. kir. miniszter előterjesztésére Pinkovics Elemér miniszteri segédfogalmazónak a miniszteri fogalmazói címet és jelleget adományozta.

a gondolatok váltják fel egymást, a fehér arccsoka biborpiros színbe borul. A harag pirja ez!

— Nem kellek nektek, — gondolja elkeseredetten magában — nem kellek? No jó. Ti sem kellek nekem! Se most, se máskor! Soha! Nem fogok férjhez menni és ha száz ezren is könyörögnének térdénállva, akkor sem! Soha, soha!

Erre a hősi elhatározásra kissé leesillapodott. Igen, ez nagyszerű gondolat volt. Nem fog férjhez menni. Nem!

— Soha! — suttogja félhangosan és bemegy a másik szobába, ahol egy elhagyott fülkét tud a diszvirágok fala mögött, oda rejtőzik s nézi a keringelő, kacagó, lármás, vig társaságot.

Szemei előtt egybeolvad a mulató társaság képe, a zene hangja, a láрма, a kihangzó kacaj elszibbasztják a lelkét, csak arra ijed fel, hogy valaki megfogja a kezét.

— Maga az Nánay — mondja és pirlás ömlik el arcán. — Mit akar?

— Magát keresem Eszti! — mondja a férfi. — Mondani akarok valamit.

A leány fülében zugó zakatolást visz

Birósági kinevezés. Ófelsége az igazságügyminiszter előterjesztésére Kerekes János zombori ügyészégi ügyészt a debreceni kir. törvényszékhez bíróvá nevezte ki. Kerekes János kir. ügyész így tehát távozik városunkból. Távozását mindenki őszintén sajnálja, mert előzékeny és szíves modoráért nemcsak a vele közvetlen érintkező jogász-körök, de a nagyközönség is mindenkor tisztelte és kedvelte.

Áthelyezés. Latinovits Pál főispán Zsigmond János tb. szolgabíró Ujvidekről Zomborba helyezte át és szolgálatára a központba osztotta be.

Református istentisztelet Husvét másodnapján, április hó 4 én d. e. 10 és fél órakor a református hívek számára úrvacsorával egybekötött ünnepi istentisztelet tartatik. Szendy Lajos lelkész, Kozma László gondnok.

Uj plébános Bácsalmáson A napokban folyt le Bácsalmáson a kompossesoratus reszeről a plébánost választó választás, amelyből 9 szóval 3 ellenében dr. Polyakovits Lajos került ki. Az új plébános Szabadkan született 1866 ban; a katonai lelkészseg köréből lett e szép állásra megválasztva, melyre előkelő intelligenciájával érdemesítette magát.

Bérmálás Apatinban. Apatinból írja tudósítónk: Nagy lelki örömmel vettük Kalocsáról a hírt, hogy dr. Császka György az áldottlelkű főpap, folyó évi június 7—8-an a bérmálás szentségét, ha drága egészsége engedi, személyesen fogja kiosztani.

Hírek az egyházmegye köréből. Mint halljuk, a már nyar ota tresedesben álló bacsalmási plebaniát a kompossesoratus e hó 29 én fogja betölteni. — Batmonostori plébaniara a kalocsai érsek, meddő lévén az első konkursus, április 10. határpappal újabb pályázatot hirdetett.

Feltámadási körmenet. Holnap nagyszombaton ez évben is nagy fényvel lesz megünnepelve a feltámadás szent emlékezete. Az ünnepélyes körmenet este fél 7 órakor indul el a plebaniatemplomból s körüljárja a Szt. Háromság szobrát. A körmenetet Fejér Gyula apát-plébános vezeti az összes papság segédletével. A körmeneten résztvesznek a helybeli összes közép, elemi és leányiskolák; a testületek, a polgári és katonai hatóságok, az állambivatalok küldöttsegei. A szokásos díszőrséget a cs. és kir. 23. gyalogezred szolgáltatja. Kedvezőtlen idő esetén a körmenet a templomban tartatik meg.

Örömmünnep. A helybeli rom. kath. zárdának növendékei a kegyes nővérek vezetésével Fejér Gyula apátplébános, az intézet igazgatójának névnapja alkalmából folyó hó

végbe a fejbe feltöltött vér, az arca, a szabadon levő fehér nyaka piros, alig érti a férfi szavait, csak a saját hangjának a visszhangját hallja a lelkében.

— Soha, soha!

De Nánay nem bocsította el a leány kezét.

— Hát nem akarja hallani, hogy mit akarok mondani magának.

— Akarom — suttogta a leány.

— Épen most beszéltem az édesatyjával s megkértem tőle a maga kezét. Ő küldött magához, Eszti, hogy kérjem magától a feleletet. Most hát magától kértem, akar-e az én édes, kis feleségem lenni? Mondja Eszti, akar?

A leány alig értette meg a férfi szavait, lelkében száztéle érzés vihara dult, lelkéből még kihallatszott az az előbb kimondott: Soha! — de ajkai megtagadták a szolgálatot, a szíve örülten vert, nem tudott szólni, csak odaomlott Nánay Feri keblére s görsös, lelket-rázó zokogásban tört ki. Csak pár pillanattal később tudta kimondani zokogástól szakgatott hangon:

— I—igen!

9 én este fél 7 órakor örömtünepet rendeznek. Az ünnepély műsora a következő: Widmann L. „Az anyaszív“, kétszólamu karének. „Az anyai kebelre.“ Dráma 3 felvonásban, Hesz János után Személyek: Kornélia, római pogány özvegy — Miklósy Maria. Iréne, fiatal karthagói keresztény nő — Jusits Margit. Kháza, szabad nő Kornélia házában — Zombory Erzsébet Irma, keresztény rabszolganő Kornélia házában — Vojnits Ilona. Elma, Lia, Afra, Szolima, pogány rabszolganők: Argay Ágota, Horváth Margit, Kaich Erzsébet, Csernetics Emma. Elma anyjának szel-leme — Hóss Teréz. Történi Romában Kr. u. a III. században. Lampart E. „O, adjon az ég“ háromszólamu karének. „Névnapi üdvözlő“. Szavaljak: Józich Sarolta, Goutier Maria, Maison Margit, Fuderer Julia, Meray Eugénia, Palfy Erzsébet, Löfler Maria, Firany Maria, Zöldhegyi Margit, Szauerborn Adrienne, Keller Julia, Matray Aranka, Racz Ilona, Raab I. én, Lovassy Olga, Magyar Maria, Mihalyi Éva, Mayer Adrienne Mihajlovits Margit, Mattas Aranka, Csibás Etelka, Kárpáti Margit. „Negyszólamu eljenzes“, Lampart Edétől Az első felvonás után: Weber K. M. „Taubäuser“ zongoran 4 kézre, előadják: Gutwein Irma és Ferenesik R. nata. A második felvonás után: Erkel F. „Bankbáu“, zongoran 2 kézre előadja: Ratkó Ilona.

Pályázat. Hanczmann Kalman városi irnok elhatározásával megüresedett irnoki állásra a városi tanács pályázatot hirdet. A pályázat batarideje április hó 6 ika. A kellően felszerelt kérvények Hauke Imre polgarmesterhez intézendők.

Munkastelepek. A gazdasági munkastelepek letesítése érdekében kiküldött bizottság mult hó 24 én ülést tartott a végből, hogy megállapítsa a közgyűlés ele terjesztendő javaslatot. A bizottság a kérdés alapos megvitatása után elhatározta, miszerint javasolni fogja, hogy a 20.000 korona allami kölcsönből felállítandó munkasházak a város belterületéhez csatoltassanak s e célra a szivaci vámkaputól kezdődőleg a hajnal utca-val szemközt tekvő kornyajai jarastródból 20 öl szélességű vonal a Vuits major telé húzódólag kihalassassék. A bizottság egyben elfogadta Latinovits Szaniszló tanácsos által tervezett szabályrendeletet. is.

Ellopott rendjel. Hogy mikent esőppen az örömbe az öröm, azt élenken illusztrálja az alábbi eset. Kedden este az itt működő szerb szintásulat Nusits Braniszlav igazgatónak darabját adta először. A kiváló szerb író lelkesen ünnepelte a publikum s többször hivta a lámpák elé. M. dön az utolsó kihivas után a nyilt szinről távozott es el hagyni készült a szinpadot, magával akarta viinni azt az ékszerdobozt, mely kelékként szerepelt a darabban és amelynek belseje nem kisebb dolgot rejtett magában, mint a török Medjidze-rend nagy csillagját csillogó drágaköveivel. A szinpadra lépte előtt a kazetta az asztalon volt, utóbb azonban a legkínosabb meglepetéssel tapasztalta, hogy a kazetta nincsen a helyén. Rögtön keresni kezdte. Felkutatták az egész szinpadot, de hiaba a doboz nem került meg. Ekkor már kétségteleenné vált, hogy a kazettát értékes tartalmával együtt valaki ellopta. Nusits rögtön jelentést tett a rendőrségnek, mely nyomban megindította a nyomozást és elsősorban a statisztáló gyerekeket fogták vallatóra. Az ékszer azonban sehoh sem találtak meg s dacára a legszorgosabb kutatásnak mai napig sem lehetett nyomára bukkanni. A derek igazgatónak érzékeny kára van a lopas folytan, mert a rendjel nagy értéket képvisel. A nyomozás még mindig folyik.

Uj plébánia. Obecsén ugy a belvárosban, mint az alsó városban új plébaniát építenek. Az építéshez legközelebb hozzá kezdenek, mert a tervek jóváhagyást nyertek. Az építésre az árlejtés április 7-én lesz. A plébániák építési költségeit dr. Császka György kalocsai érsek adományozta a hitközségnek.

A zombori gőzfürdő tekintettel a husvéti szent ünnepekre vasárnap zárva van. A fürdők szombatig állanak a közönség rendelkezésére.

Halálozások. Klein Henrik né szül. Kaufmann Zelmá urnó, Sági Samu járásorvos sógora, március hó 24 én Budapesten elhunyt. Temetése 28 án városunkban ment végbe élénk részvét mellett. — K e z o v i c h Gyuláné született Trischler Emma urasszony, m. kir. honvédszázados özvegye, mult hó 29-én életének 56. évében jobblétre szenderült. Az elhunyt urasszony városunkban közbecstülésnek örvendett s halála gyászba borította előkelő kiterjedt rokonságot. Temetése tegnap délután 4 órakor ment végbe nagy részvét mellett. — R o v á k o v i t s Lázárné sz. Miko Karolina életének 57. évében március hó 29 én elhunyt. Temetése tegnap délután fel 5 órakor ment végbe. — Preszly Mócika, Preszly Aladár és neje Kless Mariska leánya, gyenge életének 7. évében felszallott angylaltarsaihoz. Temetése tegnap délután volt.

A Zombor es Vidéke szerkesztését Szilágyi Lajos, Szilágyi Mor helybeli tekintélyes ügyvéd fia vette át; felelős szerkesztő Oblai Károly marad.

Különös szorakozás. Akik vasárnap a csatorna partján setalgattak, azoknak furcsa látványosságban volt részük. A csatorna balpartja, mintha maga a türelmes anyaföld gyulladt volna ki, egy laugtengerben uszott. Ropogva, pattogva semmisültek meg a karsu nádszalak, a száraz fű között pokoli sitergessel futkostak a tűzgyökök. És hogy a kép még tökéletesebb legyen, a szel veszetten járta a gomolygó füst és a csapkodó langok felett örületes vitustáncát. Akik ezt láttak, azoknak véleménye bizonyára egybehangzó abban, hogy a dolog borzalmasan szép volt. Szó sincs róla, nagyon szép volt. De ha elképzeljük, hogy ez az illumináció csintalan gyermekek műve volt, bizony meg kell a fejünket csóválni a dolog telett es csodalakozva kell kerdentünk, mikent történhetik meg az, hogy néhány utcakölyök, a helybeli gyermekzenekar egyenruhás vizezi veszélyeztetik a csatorna mellett fekvő összes tanyákat tisztán passziobol! Mert ezek az urfiak támasztották a tizet és pedig úgy, hogy minden 15—20 lépésnyire felgyújtottak a száraz fűvet és a nádat. Az erős szél pedig pár perc alatt langba borította az egész partot és a zsarátuokokat magával ragadta a tanyák felé. Miután ez eddig nem az első ilyenfajta csinytevés, nagyon helyes lesz, ha a partörök kissé jobban fognak figyelni az ilyen amatőr gyújtogatókra, mert ha meg lesz a baj, késő lesz a sopankodás.

Hymen. Csapkovits György uradalmi intéző eljegyezte Rákvényi Ilonkát Feketehegyen. — Gotlieb Lidor földbirtokos vasárnap d. e. esküdtött örök hűséget Kramer Erzsikének Szabadkán. — Tary István obecsei földbirtokos f. hó 6 án esküszik örök hűséget Katona Erzsébetnek Szegeden. — Grün Alfréd kereskedő eljegyezte Koch Ogat Óbecsen.

A csurogi kereskedők panasza. Több csurogi kereskedő panaszt közölt a kamarával, hogy az alig 9000 lakost számláló községben az elmúlt év folyamán nem kevesebb, mint kilenc fogyasztási szövetkezet alakult és ezek, anélkül, hogy tagjainak valami különösebb előnyt hoznának, tönkreteszik az ottani kereskedőket. A kamara az ügyből kifolyólag elhatározta, hogy megstírgeti az ez ügyben 1902. folyamán tett fölterjesztése elütemezését, melyben kéri a kamara, hogy a fogyasztási szövetkezetek tevékenységi körének az általános közérdek szempontjából való meghatározása mielőbb elfogultalan és a magyarországi kereskedelmi és ipari viszonyok teljes ösmeretere alapított tanácskozás tárgyává téssek.

Tisztujítás. Az obecsei ipartestület vasárnap tartotta évi tisztujító közgyűlését, amikor a gyűlés köszönetet mondott az előjáróságának, amiért testületi bázat vett és annak felépítésére a szükkségeket közadakozásból előteremtette. A tisztujítás során egyhangulag a régi tisztikar választott meg. Elnök lett: Wantsik Károly, jegyző Antal András, pénztáros Radits Mátyás.

Ítélet a szabadkai adó ügyében. Szabadka város közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya az is-

meretes adóügyben több napi tárgyalás után az adóhivatali tisztviselőkről a következő íteletet hozta: Hegedüs János tanácsos felmentetett, Birkás Lajos nyugalmazott tanácsos 800 korona pénzbüntetésre ítélték, Pajor Kornél adóosztet 200 koronára, Malagurszky György végrehajtót 300 koronára, Hegedüs Ferenc adóosztet dorgálásra, Letovác Dezső adóosztet dorgálásra, Pukovits István adó osztet dorgálásra, Jó Karoly végrehajtót 300 koronára, Reu Izso végrehajtót 200 koronára, Ifj. Birkás Lajos adóosztet dorgálásra, Radnits Pal vamellenőrt dorgálásra, Szakmeiszter Lukács végrehajtót dorgálásra, Ognyanov Milan pénztárost 100 koronára, Dózsai Ferenc adóosztet 600 koronára, Nedelykovits Miadén adóosztet felmentették, Nagy Torma Alajos végrehajtót 50 koronára, Dulits Mihály végrehajtót 50 koronára, Kovacevits Demeter dorgálásra, Szudarevits Jozsef pénztárost 50 koronára, Csakovits János végrehajtót 50 koronára, Szekenderovits Ödön adóosztet 100 koronára, Percsits Balázs vámost hivatalvesztésre ítélték.

A törtenelemi tarsulat közgyűlése. A Bács-Bodrog varmegyei törtenelemi tarsulat XXI. évi rendes közgyűlését 1904. évi április hó 10-én délelőtt 9 órakor Zomborban a varmegyebeáz kistermében tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A titkar évi jelentése. 3. A muzeumőr jelentése. 4. A számadások és a penztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, s a fölmentvény iránt való határozat. 5. Az 1904. évi költségvetés tárgyalása és megallapítása. 6. A jövő évi számadások és a penztár megvizsgálására három tagu bizottság kiküldése. 7. A tisztikar és választmány leköszönése s új tisztikar és választmány választása. 8. A bacskai ugynevezett római sancok újabb megvilágításban. Felolvasás Cziraky Gyula működő tagtól. 9. Esetleges indívaúyok. 10. A közgyűlés jegyzőkönyvenek hitelesítésére bizottság kiküldése. 11. Elnöki záro szó. 12. A tarsulat muzeumának bemutatása.

Siketnemak felvétele. A siketnemak szegedi intezetebe nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül 7—12 éves siketnemak vetetnek fel. A felvételi iranti kervények az intezet feltgyelő-bizottságához küldendők be; mellékletek: keresztlevel, orvosi és hatósági bizonyítvány. Bővebb felvilágosítást az intezet igazgatósága ad.

Marharakodo állomások. Az 1904 evre ma marakodo állomasokat varmegyeukben a hivatalos kimutatás szerint a következő helyiségek nyertek: Baja, Szabadka, Ujvidek, Zombor, Apatin es Nemetpalanka, továbbá Ada, Bacsalmás, Bacsöldvár, Bacsmartonos, Bac-petrovoszello, Bacstopolya, Bajmok, Bikty, Borsod, Bresztovac, Csantaver, Csurog, Deszspetszentivan, Futak, Gajdobra, Gakova, Gara, Gombos, Hegyesfeketehegy, Hodsag, Jankovac, Jarek, Karjad, Katy, Katymar, Kiszács, Kisszallas, Kovil-szentiván, Kula, Melykut, Mohol, Nemesmilitics, Obecse, Okauzsa, Oker, Oziapár, Palanka, Parabuty, Petrovac, Glozsan, Rigyica, Sztansics, Szonta, Temerin, Titel, Torzsa, Vaskut, Verbasz, Zenta es Zsabya községek.

Kiallítás. A veszpremvarmegyei gazdasági egyesület Veszpremben f. évi augusztus hó 28-tól szeptember hó 4 ig terjedő idoben mezőgazdasági termény, ipari es gazdasági gép es háziipari es állatkiallítást rendez. Minden tudnivalót es felvilágosítást készséggel a nevezett gazdasági egyesület titkari hivatala megad.

Pályázatok. A legtöbb gazdembernek szükksége van külföle személyzetre, a melyet részint költséges hirdetes, részint közvetők utján szereznek meg ezidőszertint. — Ezen bajon segíteni óhajt az „Országos Pályázati Közlöny“, mely az országban betöltendő mindentele szakmabeli állást a szüksegleti hirdeteseket teljesen díjtalanul közli, de az ezen ügyek körüli teendőket, levelezéseket elintézi, sőt a pályázok hasznalhatósága es megbízhatósága iránt is hiteles információval szolgál. Bővebb felvilágosítással maga a lapnak kiadóhivatala Budapesten (VII., József-körut 9. sz. a.) szolgál.

Öngyilkosság.

Szerdán délután 5 óra tájban egy jobbsorsra érdemes fiatal ember dobta el ismét önmagától az életet. Lederer Gyula, a Lederer testvérek bank cég beltagja az öngyilkos, aki állítólag szerelmi bánatból két lövéssel vált meg a reá nézve elviselhetlenné vált élettől. Az eset, mint fönn jeleztük, szerdán d. u. 5 óra tájban történt. Az alig 22 éves fiatal ember öngyilkossága előtt pár órával még a cég irodájában dolgozott, vidáman végezve kötelességét. Négy órakor normális hangulatban, ugy hogy senki sem gyanithatta sötét tervét, eltávozott az tizletből, hogy néhány ügyben eljárjon. Volt a postán, majd onnan a borbélyhoz ment, ahol megberetváltkozott s e közben vidáman beszélgetett a borbélylyal. Innen hazament. A lakás, ahol az öngyilkos lakott, több szobából es egy tvegezett előszobából áll. Ezen előszobában foglalatoskodott a Lederer családnál albérletben lakó szerb színművész, akit Lederer Gyula beléptekor szívélyesen tívözölt, pár szót váltott vele majd befordult az egyik szobába. Alig volt odabent mintegy 10 percig, mikor hirtelen két lövés dördült el a szobában. Az előszobában levő színész rémülve futott ki az udvarra es segítségért kiáltott, melyre hamarosan összefutottak a szomszédok es behatoltak abba a szobába, ahonnan a lövés zaja hallatszott. A belépők elé borzasztó látvány tárult. A szerencsétlen fiatal ember két sebből vérezve élettelenül feküdt a földön, kezében a forgópisztolyt szorongatva. A jelenlevők rögtön az élesztetéshez fogtak, de minden kísérlet hiába valónak bizonyult, mert a fiatalember halálos sebeket ejtett magán s rögtön kiadta lelkét. Az időközben a tett színhelyére érkezett dr. Wolheimer Jozsef orvos már csak a halált konstatalta. Rövid idő mulva a helyszínére érkezett a rendőrség is. Eremin György alkapitány es Huber Jozsef dr. rendőrorvos. A batóság emberei jegyzőkönyvet vettek fel az esetről, dr. Huber Jozsef pedig megvizsgálta a tetemet. A rendőrorvosi vizsgálat megallapította, hogy az öngyilkos két lövést tett magára. Az első lövést a balanték ellen irányozta, a második golyót pedig szívébe röpítette. Mindkét lövés feltétlenül halálos volt. Az öngyilkos két levelet hagyott hátra Monostorszegen lakó szüleibe, címezve, kiket még aznap értesítettek fiuknak szomorú sorsáról. Az öngyilkosság közvetlen okát nem lehet megallapítani, minden valószínűség szerint azonban szerelmi bánat kergette a maskülönbön életvidor fiatalembert a balal karjába. Lederer Gyula ma délelőtt temetik el.

A szegedi árvizképről.*)

Írta: GOZSDU ELEK.

A legutolsó őszi tárlaton volt kiállítva Vágó Pálnak a „Szegedi árviz“ című történeti képe es feltűnt, hogy noha a szemlélő közönség mindig nagyobb csoportokba verődve állott a kép előtt es ugy érdeklődött a kép iránt, mint ahogy a nagy művészi alkotásokat szokta kiténtetni, a hivatásos kritika nem osztotta a közönség véleményét es a képet nem ismerte el nagy stílu művészi alkotásnak.

Nyilván ugy áll a dolog, hogy a közön-

*) Megjelent a „Vasárnapi Ujság“ március 20-ik számában.

ség, ez a felnőtt gyermek, csupán az aesthetikai érzésnek a hatása alatt állott — a hivatásos kritika pedig véleményének alkotásakor a tudás, a magasabbra fejlett izlés hatalmas erővel dolgozott.

Mindenki tudja, hogy a mai francia és angol izlés irány, érdeklődése köréből kizárta a történeti képet. Mac Neill Whister, ez a hatalmas megfigyelő és kolorista volt az első a ki csak színhatásokat akart. A képnek az egyedüli értelme és célja csak az lehet, hogy kép legyen és semmi más. Művészet a művészet kedvéért, a művészet mint önmagának a célja. A múlt század második felében erős és kiméletlen harcot folytatott a nagy Ruskin ellen, a ki minden művészeti alkotást a benne rejlő etikai elvből tudott csak megérteni. Whister hadat izent minden mellékérdéknek; nem engedte meg, hogy a kép valamely drámai, elbeszélő, erkölcsi vagy plane didaktikai célt szolgáljon. A képirás nem lehet más, mint színesítés és a természetnek ennél a munkánál csak annyi szerepe van — a milyen a mértékben alkalmas ad bizonyos színhatások megfestésére — vagyis a festőre!

Ezt a legújabb festő művészeti receptet tartalmazza a mostani izlés irány, amely a történeti képről azt hiszi és vallja, hogy soha sem mutathat realitásokat, mert a pózoló modellek mint arcképek — más kornak lévén a gyermekei — hamisak, az akció pedig, amit a modellek rögzítenek, tulajdonképpen a művész akciója, mert nincs rá eset, hogy egy történeti esemény a valóságban úgy játszódott volna le, mint ahogy azt megfestve látjuk. Szóval a történeti képek hamis pose-ok és a legjobb esetben szépen megfestett drámai, néha operai jelenetek. A modern izlés irány pedig jellemző megfigyelés és jellemző színhatások útján jellemző realitásokat akar — és a jellemzés útján a tipushoz és azután a szimbólumokhoz érkezett. A rajz és a színek beszélni kezdenek — de nem mindenkinek, csak a beavatottnak, aki a szimbólum rebusok megfejtésében jártas, és a kívül a rajz és a színek érzéseket és eszméket közölnek.

A valóságban mégis úgy van, hogy a csak színes képirás is mond valamit, sőt néha sokat is mond — és amint beszélni kezd, azonnal festett irodalomvá válik. A legszebb színek — ha nem mondanak semmit, csak optikai hatásokat adnak — és ezek kellemesen érinthetik a szem idegeit, de a szemlélő szívét, lelkét soha sem fogják érinteni.

A felhők a legtisztább fénytörésben mutatják pompás színeiket olyan ragyogó szépségben, a melyet az ember gyarló esetje utánozni nem képes. Ezek a felhő színek, ha a látásuk nem hozna bennünket viszonyzatba a végtelenül nagy természet erőinek és csodáinak még mindig mistikus költészetével — a hatásuk csak olyan alant járó gyönyörűséget adna, mint a milyent egy vég kifeszített színes selyem látása ébreszt.

Az értelmetlen színek bármennyire ragyogjanak, nemes örömet, meghatottságot, csodálatot vagy bármilyen más nemes hatást a lélekre nem tehetnek.

És maga Whister, a ki a l'art pour l'art előkelő elvét hirdette és aki a természetben csak a festőit akarta látni — mégis az újabbkori festők között talán a legtöbbet irt meg az esetjével. Ha bármilyen előkelő szellem írja meg Carlyle jellemrajzát, az írott kép csak akkor lesz teljes, ha az olvasó a Whister megfestett Carlyle-jét is látta

Az a nagy színhajsza, a mely a legújabb

idők palettáin folyik, úgy látszik elkábitotta az egész világ festőit, pedig e föld nem minden zónája ragyog egyforma erejű színekben.

Ma valóságos verseny folyik a palettákon. A nemzetközi tárlatokon a legjobb szem sem tudja megkülönböztetni, melyik kép hol termelt, a hűvösebb északon e, ahol a színek kevésbé élesek, tonusban szelidebbek, vagy a forróbb délen, a hol az éles ellentétek, erős fény vibrációk ragyogtatják a színeket. A világitás, a fény ereje úgy tetszik, mint ha az egész világon egyforma volna.

A nagy renaissance idejéből jól ismerjük a déli román és az északi germán színeket. A déli színek között meg tudjuk különböztetni a velenceieket és a lombardiakat, sőt ha valamelyik északi festő hosszabb ideig volt délen, az ott megfestett képein világosan kimutathatók az olasz hatások, az olasz színek. A renaissanceban minden zónának meg voltak a maga színei, a maga képei, a maguk sajátágosan nemzeti vagy helyi tonusai, színbeli sajátágai. Ma a könnyű közlekedések idejében egyik vidék, egyik zóna a másiktól tanulja el a színhatások titkát és a tetszetősnek, a feltűnőbbnek, sokszor a bizarrnak, szívesen feláldozza sajátlagos jellemét, vidékbeli és e szerint nemzeti karakterét. Pedig a nagy internacionále eszménye dacára, ez a zónabeli különbség a világitás, a fényerőbeli különbözőség a míg ez a föld a nap körül fog forogni mindig meg lesz — és a természet minden zónán, más és más jellemzetes színekben fog modelt állani.

A mi tárlataink magyar képei tele vannak pompás színekkel — a melyek a mi festő temperamentumaink által látott darab természetben nem ragyogtak.

Ezeket a ragyogó színeket a mi napunk nem bontja; ezek a színek csak a palettán keverődnek ki, a művész álmodta meg őket, vagy hogy véletlenül keverte ki a finom angol tubusokból, és mert megtetszettek neki, ott hagyta a vásznon és mi tapsolunk neki, noha e színek ismeretlenek előttünk.

A mi magyar földi színeink egyszerűek, őszinték és nyugodtak, mint a mi parasztjaink.

Nincsen bennük semmi kápráztató, semmi szilajon pompázó és hencegő. Nyugodtak és szerények. Azt szeretném mondani, hogy okosak és előkelők — a mellett hogy erő és erély van bennük. Életteljesek és elevenek ezek a mi napunk színei, amellet, hogy nincs meg bennük a tonusok éles és meglepő ellentéte. Ki látott a mi síkságainkon vagy hegyeink között nyáron kék árnyéket? vagy az erdeinkben vörös fatörzseket? És a mi folyóink, patakjaink egyszerű kedves ezüstös fényei, vagy zöldes-sárgás színe, vetekedhetik-e a tengerek meglepő, fantasztikusan ragyogó, bihetetlenül változatos, a mély barnától kezdve, föl a legélesebb zöld és vöröséig játszó színpompájával?

Igen, őszinte csodálattal és elragadtatással gyönyörködünk Boeklin tenger vizeit látva, a halhatatlan nagy colorista művészetében; igen, valódi lelki gyönyörűséggel élvezzük a nagy favretto pompás mély és világos színeit amint előttünk ragyogó szépségben vibrálnak, — de őszinte határozottsággal utasítjuk vissza a magyar képek idegen színeit, bármilyen pompások és gazdagok legyenek.

Nézzük meg nyáron, aratás idején az érett buzakalászkok között dolgozó aratót, a marokverő szalmakalapos asszonyokat, leányokat vagy kukorica kapáláskor a sorban dolgozó mezei munkásokat; a cséplésnél dolgozó embereket a kazalok között; őszkor a letarolt szántóföldeket a halvány lila színbe és gyöngéd

kékbe merült erdőket, fasorokat, tanyákat — micsoda teljes, egyszerű, nemes, őszinte és életteljes színek ezek! A világos ezüstös-sárga, a fehér, a vörös és kék, a vörös és barna és a mély zöld, a lila és a kék minő csodás egyszerűséggel olvadnak ezek össze! Mennyi szenvedély, nagy és erős küzdelem nélkül való egyszerű, szerény életet fednek ezek a színek!

És mégis tárlatainkon nem a mi klimánk, nem a mi földünk, nem a mi életünk színeit látjuk!

Csupa olasz, csupa francia gallus véru színek, a miket művészeink a külföldről hoznak haza! Ott másként süt a nap, ott más vizek vannak, ott másféle ruhát viselnek az emberek, ott más munkát végeznek, ottan más isteneket imádnak mint idehaza!

Ott a nagy realitások közepette már nem törődnek a multtal, már nem hisznek a multnak, mert ott már réges-régen consolidált erős nemzeti élet folyik. De mi még a mult gazdagságából kell hogy éljünk! Nekünk a multa szükségünk van, mert az egész gazdaságunk a multban van. És rosszul tesszük, ha magasra fejlődött izlésünkre hivatkozva, előkelő mosolylyal a mult egyik cultus formáját, a történeti képet lekicsinéljük. Hát igen, a történeti kép illusztráció és benne az irodalmi elem dominál. Azonfelül meg kell komponálni és a festő kötvé van az eszméhez a történeti tartalomhoz. És ezért ez kisebb művészet volna? Vagy talán azért volna kisebb, mert a természet mint model nem használható? Vagy azért nem volna méltó a modern festő esetjére, mert nem akarhatja csak a festőit, hanem egyebet is kell mondania?

A történeti kép nálunk is kiment a divatból és a nagy történeti témáink és a mi egyszerű nemes színeink helyett pompásan ragyogó idegen és ezért pusztán csak optikai értékű képekben leljük örömlünk.

Ennek az izlés iránynak köszönhetjük, hogy Feszty Árpád, Gyárfás Jenő, Bihary, Révész Imre, Roskovits Ignác és Vágó Pál eddig még nem tudták teljesíteni művészi feladatukat, igazi művészi küldetésüket és nem festhették meg azt a történeti képsorozatot, a melyre ennek a nemzetnek szüksége van és melynek híját ez a nemzet örökkön érezni fogja, mert holnap és holnapután majd ha a nagy realitások korát éljük, mikor az idealismus nélkül való hideg látás ideje következik, melyik festőművész fog már a történetben hinni?

Pedig nekünk a nemzeti érzés erős consolidációjához ezekre a képekre, a magyar történet kultuszára szükségünk van.

Ez a feladat azonban nem a mai értelemben vett modern festő feladata.

Ez a feladat a romantikus deklamatorok feladata volt!

Feszty Árpád a szent biblia festője lett, a legszebb alkotásait onnan merítette. Gyárfás Jenő visszavonult; Bihary és Révész magyar genre-t festenek; Roskovits Ignác oltárképeket és dekoratív királyokat fest, Vágó Pál pedig modern huszárokat és most utoljára a szegedi árvízkepet festette.

Milyen kár ezekért a legmagyarabb romantikus nemes deklamatorokért! Mert költő valamennyi. Hogy esetjünkkel, lelkesedésünkkel miért nem lehettek a multnak ihletett énekesei — azt a külföldről importált izlés iránynak köszönhetjük, a mely az ő erős, magyar egyéniségüket nem érintette ugyan — de elkábitotta az országnak azokat az intézőit, a kik huszonöt év óta hivatva voltak képtárain-

kat a nemzet dicső multjának fényes jeleneteivel gazdagítani.

A nemes deklamatorok ideje elmúlt.

Ez a generáció nem teljesíthette művészi feladatát. A magyar festőművészet történetében valamikor panaszosan fogják emlegetni, hogy ezek a művészek csak kevés történeti képet festettek, pedig mennyi historikus érzék, historikus stílus, a fajtának milyen lelkesedő szeretete nyilatkozott meg mindegyikben!

Ime Vágó Pál „Szegedi árvíz“ képe!

Ennek a képnek művészi szépségeit a kritika elismerte és méltatta ugyan, de nem igazi, magas, művészi értéke szerint. En ezt a képet nagy stílusú magyar alkotásnak tartom. Alig láttam még magyar képet, melyben a magyar faj jelleme olyan tiszta világossággal meg volna festve, mint ebben!

Az árvíz veszély krízise elmúlt. A városban magasan áll a víz és az összeomlott házak mutatják a veszedelem félelmességét. Az életüket és ingóságukat mentő emberek sokasága ladikokon iparkodik a part felé, a hol a király, a szegedi lakosság vezéremberei kíséretében, ladikba szállni készül, hogy megvizsgálja a szerencsétlen népet. Az égboltozaton széles fekvésű, nyugodt, mozdulatlan, szürke felhőtest fekszik. Igazi márciusi hűvös, szürke nap ez. A gyermekarcokat megcsipte a hűvös levegő. A menekülők legnagyobb része el van foglalva a saját bajával s csak néhányan nézik a királyt. Ebben az időben itt a legnagyobb ur a veszedelem.

Valamennyi férfi és asszony nyugodt és komoly. A gyerekek nem sírnak és a tehetetlen passzivitás látszik rajtuk. A kapkodásnak, a sietésnek, a tolakodásnak és tülekedésnek semmi jele.

A gallus vér ilyenkor jajveszékelt és kiabált volna! És milyen festői, remek pose-ok lettek volna ezek! Hadonázó karok, rémült arckifejezések, átázott, fogyatékos ruhák, egy-két uszó akt — milyen alkalom a virtuoz-rajz és színek fitogtatására! A művészet szent nevében mennyit lehetett volna itt remekül hazudni!

Vágó Pál mester azonban a veszedelemben a magyar faj pathetikus nyugalmát festette meg: azt a józan, világos eszű okosságot, amely a veszedelemben is okosság marad, azt a nyugalmat, mely a bátorsághoz és a saját erejében való bizalomból ered.

Az arcok egytől-egyik jó ismerőseink, igazi tipikus arcképek, akik iránt nemcsak sajnálkozó részvétet érezünk, hanem akik hatalmas lelki erejükkel imponálnak nekünk. Ha e kép embereivel megismerkedtünk, éreznünk kell, hogy ez a nagy veszedelem nem pusztította el a város lakosságát — csak érzékenyen megkárosította vagyonban és emberélet áldozatban és otthontalanná tette egy időre. A nők arca szomorú anélkül, hogy a reménytelen kétségbeesés kifejezése látszanék rajtuk. Az intelligens fajták előkelő viselkedése, a tömeges megjelenésükben nyilatkozik meg a legélesebben. A menekülő szegediek nem jajveszékelnak, nem lármáznak, hanem nyugodt megadással, minden igazi vagy hamis pose nélkül teszik azt, amit az okos ember a nagy veszedelem közepette tehet.

Büszkeséget érezünk, mikor ezeket az erőteljes, higgadt embereket menekülni látjuk, mert bizonyos, egészen bizonyos, hogy ezek az emberek erősebbek, mint az árvíz.

Egy darab igazi Magyarország ez a kép, a fajta jellemének előkelő tulajdonságaival — és a magyar, levegős tájkép igazságánál fogva

És ezek azok a kvalitások, a melyek ezt a képet monumentálissá avatják.

Hogy ezeket a hatásokat egytől egyig a nagy stílusú kép keresetlen és bevégezett kompozíciójából, tiszta és érthető rajzából és igaz vérű nemes magyar színeiből merítettem — azt fölösleges mondanom!

Művészet — Irodalom.

Válasz Muhoray nyílt levelére.

Örömmel olvastam sorait, lelkes szavai visszhangot keltettek lelkemben, mert magam is foglalkoztam már azzal az eszmével, hogy jó volna Bácskában egy irodalmi egyesületet alakítani. Közöltem is tervemet a hozzám közel álló irodalmi férfakkal, bozzajárulástól, helyesléstől és az alkalmas időtől vártam együttes föllépésünket ebben az életrevaló dologban, mely kívánatos és hasznos, azonkívül, hogy a tömörítés: erőfejlesztés.

Ötlik, hogy író társaim már elérkezettnek is tartják az időt, bacsmegei írókból, egy irodalmi kör megalakítására nézve. Hiszen az a szellemi erő, névsor, melyet ön, tisztelt uram, nyílt levelében, szíves volt figyelembe ajánlani, a sikert már magában foglalja. Olyan nagy a mi vármegyénk, hogy beillik egy kis országnak és annyi az ügyes tollforgató ember közöttünk, hogy mindenki könnyen meggyőződhetik arról, ha eddig nem is gondolkozott fölötte, hogy egy jól szervezett egyesülés mindnyajunknak csak hasznára valhatik, azonkívül, hogy az ifjabb írói gárdát neveli, buzdítja és irányítja.

A mióta a két cikk megjelent a Bácskában és egy szabadkai lapban, a Bácskai Hirlapban is visszhangot keltett, szóval és írással fordulnak hozzám a bácskai írói kör megalakítása tárgyában s följajongtak közre működésüket. Most már ne térjünk ki, tegyünk, akarjunk is tenni.

Köszönöm a cikkiróknak, hogy megkönnyítették a kezdet nehezégeit.

Véleményem szerint előbb egy kisebb körben vessük el a magot, ápoljuk a gyenge csemetét akik körülötte vagyunk, hogy terebélyes fává növekedve, az áruyékában megpihenhessünk majd sokan, szerezhessünk lelkünknek gyönyörűséget.

Kulturregységlet egy se fölösleges, soha sincs abból elég. Szorosabb összeköttetés a fővárosi sajtóval szükséges.

Ne legyen az irodalmi kör semmiféle egyesületnek a mostoha gyermeke. A maga lábán is meg tud állni az.

Ha már a tulajdonképeni megkezdést, illetőleg az első összehívást tőlem varja ön, tisztelt uram, és ha ezt mások is elfogadják, úgy akarnák, ám legyen, a Bácska f. é. március 25-iki számában fölsorolt zombori író urakat és kartársakat u. m. Gozdu Elek dr., Dömötör Pál, Dudás Gyula dr., Buday Gerő, Balogh Ernő dr., Szalay Frigyes, Türr Antal, Pataj Sándor dr., Donoszlovits Vilmos dr., Kabos Márton dr., Trischler Károly, Latinovits Szaniszló, Trencsény Károly, Kozma László, Topits Zoltán, Rác Soma, Duchon János dr., Megyessy Ferenc dr., Benkő István dr., Zsulyevits Ernő, Prokópy Imre, Krump Vilmos, Novákovits Izidor, Roediger Lajos, Lallosevits János dr., Kosztits Lázár és Szilágyi Lajost tisztelettel kérem ezen az uton, szíveskedjenek irodámban (Apolló-utca 48.) április 7-én csütörtökön 5 órakor elértekezletre megjelenni és tanácskozni egy bácskai irodalmi kör megalakítása tárgyában.

Tavasznak a nagy ünnepe, keltse életre a szunnyadó eszmét!

Szíves üdvözlettel
Vértesi Károly.

Pataj Sándor verskötetete. Lapunk munkatársa dr. Pataj Sándor, kinek eddig megjelent versköteteit („Egy kritikus dalai“ 1892. „Versek“ 1900) a közönség és a sajtó osztatlan elismeréssel fogadta, újabb verskötetet ad ki a jövő hónapban „Nyár“ címen. E verskötetre az előfizetések (1 kötött példány 1 frt) a szerzőhöz Zomborba küldendők.

Egy magyar könyv Svédországról.* Színes levelezőlapokkal illusztrált munka. Budapesten pár hét előtt egy szépen kiállított könyv jelent meg, mely magában véve igen eredeti, nekünk pedig svédeknek különös érdekű. A könyvnek címe ez: „Az éjfél nap országában. Svédország. Utirajzok. Irta Vértesi Károly.“ Svéd nyelven ennek ez a jelentősége: „I midrats solens land Sverige. Antekningar af Vértesi Károly.“ — A könyv szerzője egy magyar ember, hivatásánál fogva ügyvéd, aki mint turista Európa különböző országait beutazta és más világ-részekben is megfordult, azután könyvekben és hírlapokban vázolta azt, amit látott. Az író 1897. évben egy előkelő magyar politikussal és államferfiával ellátogatott Svédországba is és Stockholmban hosszabb ideig időzött. Azon utazásának benyomásait írja le a könyvében, melynek egész tartalma előbb reszenként magyar lapokban jelent meg Szerző nagyon magaslatja Svédországot, lelkesen ír a svéd viszonyokról és úgy látszik Stockholm különösen tetszett neki. Látszik általában, hogy az írónak igen jó ismeretei vannak arról az országról, melyet leirt, és Stockholmban egy turistánál bamulatos biztonsággal mozog. Az író a könyvének egy fejezetét Birger Schöldströmnek, Petőfi kitérő fordítójának szentelte, kit utitársával meg is látogatott és akitől közöl könyvében Petőfi költeményeiből svéd fordításokat. Említésre méltó különösen, hogy 17 pompás színnyomatu képpel van a könyv díszítve, tárgyuk Stockholmról és Svédország vidékeiről van. A képek egyszerű, színesen nyomott levelezőlapok. Axel Eliassons stockholmi műintézetének szép sorozatából, szép svéd tájképek. A levelezőlapok címoldalán nincs nyomás. Svédországban igen szép levelezőlapok vannak, az író azért is szerezte be ezeket a könyvéhez az Eliassons műintézetéből. A levelezőlapok igen jól illenek a könyvhöz s így ez a könyv ebben a tekintetben egyedül álló, amiért mi svédnek az írónak hálásak lehetünk. Annál is inkább hálásak, mert országunk ismertetését eszközli, terjeszti és érdeklődő barátokat szerez nekünk. A könyvhöz szótár van csatolva, svéd és egyéb, a könyvben előforduló idegen szavakról. Megtudjuk így, hogy a „Smörgåsbord“ vajás kenyéret, „telefon“ tavbeszélőt jelent stb. Végre megjegyzendő még, hogy a szép könyvecske Zombor magyar városban nyomtatott és hogy néhány oldal svéd cégek és vállalatok hirdetését foglalja magában. Ez a körülmény is mutatja, hogy a könyv turisták érdekében van írva és ebben a tekintetben is okunk van nekünk svédeknek Vértesi Károly urnak országunkról irt könyveert hálásaknak lenni.

Magyar Hirlap. A Magyar Hirlap tizenegyedik évfolyamát éli. Ez a tizenegyed estendő a Magyar Hirlap elvbőségének, a magyar érdekek védelmében kifejtett állandó

*) A Stockholmban megjelenő „Aftonbladet“ 1904. évi február 5-iki számából.

szívós barcának a tanuságtétele. A Magyar Hirlap egyetlen törvénykönyve a nemzet minden igaz érdekének az összefoglalása. Ebben, mint mindenben, teljes függetlenséggel hirdeti véleményét, amit sem pártnak, sem személynek alá nem rendel. A magyar alkotmánynak éber őre s bü bajvivója a Magyar Hirlap. Politikája szabadelvű. Minden törekvése a közérdekben gyökerező. A jogos magyar célok kivívása van zászlójára írva. A kormány szűkkeblű programjával szemben nagyszabású gazdasági élet mozgalmától várja a Magyar Hirlap a nemzet vagyonsodását s ezzel erősödését. Ezért a minden téren munkát kínáló és követelő országos befektetéseket sürgeti. A Magyar Hirlap minden híradása feltétlenül komoly és megbízható. Politikai munkatársai országos nevű kapacitások. Szépirodalmi része a leghíresebb magyar írók tollából való. Hírváta rendkívül gazdag. Művészeti és színházi tudósításait s cikkeit, valamint irodalmi tanulmányait alaposág és szakértelem jellemzi. A mulattató közlemények számára több állandó rovata van. Gyakran közöl pompás karikatúrákat a közélettel kapcsolatban. Közgazdasági értesítései kiválóan pontosak, hitelesek, gyorsak. A Magyar Hirlap minden egyes előfizetőjével szoros bizalmi viszonyt tart fenn a szerkesztői üzenetekben, amelyekben minden komolyan felvetett kérdésre kimerítő választ ad. Gyakran életbevágó tanácsokat is szolgál. Kedvezményei is páratlanok a Magyar Hirlapnak. Január óta új érdekes irodalmi vállalatot indított meg a Magyar Hirlap regénytára címmel. A vállalat minden hónapban egy-egy kötetet ad ki a legjelesebb magyar és külföldi írók műveiből. Ezeket a köteteket a Magyar Hirlap előfizetői havonként teljesen ingyen kapták s még a postai szállítást is a Magyar Hirlap fizeti. Mások számára, akik nem előfizetők, ezek a kötetek egyenként egy korona 20 fillérbe kerülnek, úgy hogy az egész évfolyam ára tizenkét korona lesz. Kedvezményes áron kapták a Magyar Hirlap előfizetői az „Ország-Világ” gyönyörű szép képes hetilapot. A Magyar Hirlap és az Ország Világ előfizetési ára együtt negyedévre 9 kor. 50 fillér. A Divat Szalont a legjobb divatlapot negyedévre két korona kedvezményes áron rendelhetik meg a Magyar Hirlap előfizetői. Előfizetési ár: a Magyar Hirlap az ingyen könyvajándékkal 1 hónapra 2 kor. 40 fill., negyedévre 7 kor., félévre 14 kor. Mutatványszámot kívánatra szívesen küld a Magyar Hirlap kiadóhivatala Budapest, V., Honvéd-utca 10.

A török hercegnő könyve Török hercegnő leplezi le európai közönség előtt a hárem titkait. Török hercegnő emeli fel hangját, kiált szíve mélyéből fakadó hangon igazságért, hogy megmentse a török nőt, aki most a legnagyobb társadalmi nyomorban szenved. Ez ugyancsak nem mindennapi jelenség, erre csakugyan ráillik, hogy modern szenzáció! De bármiképp is megragadja az a nő, amelyről itt szó van, minden érző ember figyelmét, és bármint kelti is fel mindenkinek figyelmét, ép oly természetes, hogy akadtak, akik ezt a segélykiáltást el akarták fojtani. A cenzura működésbe lépett és a hercegnő például Bécsben is csak kihagyásokkal adhatta elő gondolatait. A magyar kiadásban azonban helyreállítjuk a hézagokat és az előadást, amelyet a kihagyások dacára is mindent a legnagyobb lelkesedéssel fogadtak, ezuttal a maga teljességében lát napvilágot és méltán számíthat a legnagyobb mérvű kaposságra. A hercegnő könyve először ismert meg a török lakodalmi és házasságbeli szokások hű képével, elélünk tárja a török főurak háremeiben lejátszódó titkos, homályos eseményeket. Jelentést tesz arról a gonoszról, amelylyel Törökországban még nagyban űzik a kereskedést rabszolgákkal, azokról a rabszolgák üzeméről, melyek elrontották Stambul erkölcsét, Stambul levegőjét és amely ebben a légkörben akadályozza az intelligencia felvirágzását, a művelődés minden haladását. Az érdekes könyv ára 1 kor. 20 fillér. Megrendelhető Szilágyi Belánál Budapest, Károly körút 26. sz.

HIRDETÉSEK.

Megjelent!

Az éjféleli nap országában. Svédország.

Tizenhét színnyomatu képpel illusztrált utirajzok. 3—1

Írta: VÉRTESEI KÁROLY.

Ára vászonkötésben 4 korona.

Postadíj 20 fillér.

Kapható szerzőnél Zomborban.

Előkelő társadalmi állású úr nagy javadalmazás mellett külföldi hatalmas pénzesporthoz mint

birtokbecslő

kerestetik. Esetleg egész Magyarország területére lesz szerződötve. Részletes ajánlatokat továbbit: „Reform” tudakozó és incasso intézet Budapest, Erzsébet-körút 12.

1163. szám 1904.

Hirdetmény.

Bezdán község előjárósága meghirdeti, hogy a 10 községi bika számára melléképületekkel együtt 6291 korona 20 fillér előirányzott költséggel emelendő bikaakol építését a folyó évi április hó 28-án délelőtt 10 órakor a község háza tanácstermében megtartandó árlejtésen biztosítja.

Árlejtézők kötelesek a kikiáltási árnak 10% át bántapénzül letenni.

Az egyéb feltételeket, részletes költségvetés és tervrajzokat a községi jegyzői irodában lehet a hivatalos órák alatt megtekinteni.

Bezdán, 1904. március 28.

Bosnyák János, **Lovass György,**
jegyző. 3—2 bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

J. c.

Van szerencsém tisztelettel a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy engedve több oldalról érkezett felszólításnak, hogy a tavaszi idény beköszöntésével

RUHA-BÉRLETET

nyitok, mi által a ruhasszükséglet fedezésének egészen új módját mutatom be.

Mielőtt tervemet véglegesen nem mulasztottam el az összes bérleteket, melyek ez idő szerint közkezen forognak, szakszerű vizsgálat alá venni, amely által a következő tapasztalatokra jutottam:

Minden bérleti terv elkészítésénél tisztában kell lenni a szűkséglet nagyságával és a bérlet idejével, mert csak úgy lehet helyes és alkalmas bérleteket kötni; általános bérleti terv felállítása csak zavart okozhat és a bérlet bizalmát csökkentheti.

A bérlet idejére nézve legalkalmasabbnak 4 év mutatkozik, amely időre a ruhasszükséglet a legcélszerűbben osztható be, niucs azonban kizárva a 2, 3 évi bérlet sem.

A tavaszi idény kezdetén érvénybe lépő bérleteim egyikét alant mutatom be a n. é. közönségnek:

1. Alulírott cég kötelezi magát N. N. ur részére Zomborban a raktáron lévő legfinomabb angol és francia és kívánatra magyar szövethől N. N. ur tetszése szerinti választás és megrendelés szerint alább felsorolt ruházati árukat legjobb kidolgozásban szállítani:

3 tavaszi öltöny, 3 nyári öltöny, 3 téli öltöny, 1 szalonöltöny vagy 1 frakköltöny, 1 felöltő, 1 téli kabát, 3 divatnadrág, 3 divatmellény

összesen 960 kor. értékben, mely összeg havonkénti 20 kor. részletben

1904. . . . . hó . . . . . napjától a cég által megrendelőnek beiktatót nyugta ellenében lesz fizetve.

2. Jelen szerződés 1904. évi . . . . . hó . . . . . től számítható 4 évre kötöttik, mely idő alatt alulírott cég köteles a fent felsorolt ruhákat N. N. urnak bár mikori megrendelésére beszállítani, mellyel szemben N. N. ur 960 korona vételért 48 havi részletben törleszti.

3. A szerződő cég kötelezi magát arra, hogy azon ruha helyett, amely nem felel meg, másikat készíteni.

4. A szerződő cég kötelezi magát a ruhák jókarban tartását díjtalanul eszközölni.

5. A ruhák a bérlet tulajdonát képezik.

*—4

Tisztelettel

MÜLLER VILMOS FIA.

Arverés útján

sikerült egy nagy raktár valódi angol férfi-ruba szövetet potom áron megvásárolni, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy amíg ezen valódi gyapjúszövetkészlet tart. készítik saját férfiszabó műtermemben remek szabásu és elegáns kivitelben egy teljes férföltönyt mérték szerint

18 forintért

finom minőségű, fekete, sötétkék, szürke, drapp vagy barna színben.

Vidéki rendelések 12 frt utánvét mellett szállítatnak s a fenmaradó 6 frt 60 nap múlva fizetendő. Ezen idő alatt a t. rendelő meggyőződhetik a szövet kitértő minőségéről.

Rendelésnél a szövet színe megnevezendő. Mértéknek elegendő az alanti mérték utasítást kitölteni v. egy viselt ruha bektildése.

LICHTMANN SÁNDOR

3-2 férfiszabóterme
Budapest, Rottenbiller-utca 4. félemelet.

Utasítás a mértékvételhez:

- a) A kabát számára: Cm.
Hátbrossza a gallérvarrástól kezdve
Ujjbrossza a hát ujjavarrásától kezdve
Mellbrossza a mellényen át a hóna alatt
- b) A nadrág számára:
Belső nadrág brossza a labkőzvarrástól egészen a cipő sarkáig
Hasbrossza a mellényen át mérve
A mellény brossza az inggallér hátsó gombjától elől mérve

Lapunk kiadóhivatalában egy jó házból való fiú

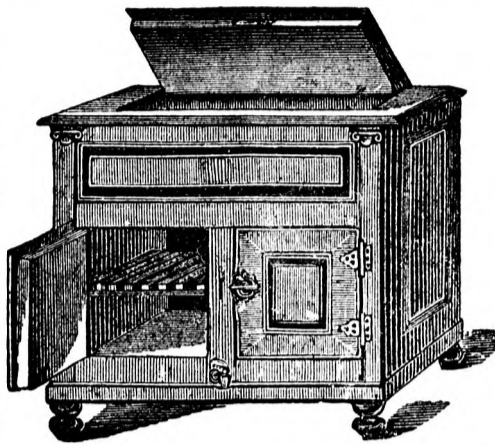
TANONCUL

felvétetik fizetéssel.

Gombos Nándor

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos

ZOMBOR (Bácska)-

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben,

(vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádakban

és *—5

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilyennemű bádogárúk elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8—5

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

NAGY BUTORELADÁS.

NAGY BUTORELADÁS.

Van szerencsém a n. é. butorvásárló közönséget megnagyobbított és egész újonnan felszerelt **butoráru raktáromnak** szives megtekintésére tisztelettel meghívni.

Minden vevő, a ki bármiféle butort vásárolni kíván, saját érdekében cselekszik, ha legelső sorban is

BUTORÁRU RAKTÁROMAT

látogatásával megtisztelteti és arról meggyőződést szerez, hogy nálam, igényeinek megfelelőleg minden, mi csak lakberendezéshez szükséges, az egyszerűbbtől a legdiszesebbeni kivitelig, nagy választékban, **meglepő jutányos arak mellett** beszerezheti.

Nagy választékos készletet tartok raktáron teljes

HÁLÓ-, EBÉDLŐ-, SZALON- ÉS IRODAI BERENDEZÉSEK, SZECESSZIÓ-, BAROK-, ANGOL- ÉS RENAISSANCE KIVITELBEN,

szintén egyes butordarabokban, u. m.:

diszbutorok és különböző szekrények, ágyak, asztalok, székek, divánok, tükrök, képek, függönyök, asztal- és ágyterítők, vasbutorok, stb. stb.

kivételesen szépen és I. minőségű jól dolgozott árakban, úgy hogy teljes bizalommal vállalom írásbeli kezeséget bármely nálam vásárolt butordarabért.

A n. é. butorvásárló közönség szives megtiszteltetését kérve

6—4

ADLER ADOLF,

kárpitos és butorkereskedő,
ZOMBOR, Kossuth Lajos (fő) utca,
csak a Takarékpénztárral szemben.

NAGY BUTORELADÁS.

Árlejtési hirdetmény.

A lalityi gör. kel. szerb hitközség a felsőbb hatóság jóváhagyása következtében a templomtető és a torony helyreállítási munkálatok vállalatbaadása végett **foyó évi április hó 12-én délelőtt 10 órakor** nyilvános árlejtést fog megtartani. Ezen munkálatok költségvetése 6500 kor. 21 fillér.

Az árlejtézők tartoznak 900 kor. biztosítékot készpénzben vagy értékpapirban letenni, az első esetben az összeg 4% kamattal kolandációtól számítva egy évre a vállalkozó visszakapja.

A hitközség fentartja magának a jogot az árlejtézők közül szabad választásra.

A költségvetés, valamint a részletebb feltételek is az alulírt hitközségi jegyzőnél megtekinthetők.

Lalityon, 1904. március hó 17-én.

Uvality Szrdan, Tatomirow Jóca,
hitközségi jegyző. 3—3 elők.

Szőlősgazdák figyelmébe!

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknek.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,
épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknek.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajanlja saját készítményű, jó minőségű

PERMETEZŐIT.

2 évi jótállás!

25-2

2 évi jótállás!

Kérem a címre figyelni.

Kérem a címre figyelni.

Üzletáthelyezés végett

az összes raktáron lévő cikkek

a legújabb kelmék,

vásznak

fél árban

adatnak el.

Úri és női selyem nap- és esőernyők

2 frttól feljebb.

Tuna Gusztáv

fő-utca, Teltsch üzlete mellett.

Kérem a címre figyelni.

Kérem a címre figyelni.